

SLUŽBA ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA

Na osnovu člana 14. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka («Službeni glasnik BiH» broj 22/00) i člana 24. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka («Službeni glasnik BiH» broj 61/06) a u skladu sa članom 12. Pravilnika o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije finansijskih izvještaja političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“ broj 103/08) izdajem

IZVJEŠTAJ O PREGLEDU GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA ZA 2007. GODINU **LIBERALNO DEMOKRATSKE STRANKE BiH**

Broj: 03-07-6-863/08
Sarajevo, 17.03.2009. godine

SADRŽAJ:

MIŠLJENJE REVIZORA.....	3
1. UVOD.....	3
2. PREDSTAVLJANJE POLITIČKE STRANKE.....	4
3. OPIS PREGLEDA I KONTROLE FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA.....	5
Predmet pregleda i kontrole.....	5
Cilj pregleda i kontrole.....	5
Obim pregleda i kontrole.....	5
4. PRETHODNE KONTROLE I REVIZIJE.....	5
5. NALAZI I PREPORUKE.....	6
5.1. NALAZI.....	6
5.2. P R E P O R U K E.....	9

MIŠLJENJE REVIZORA

Služba za reviziju finansijskog poslovanja u Centralnoj izbornoj komisiji Bosne i Hercegovine izvršila je pregled godišnjeg finansijskog izvještaja **Liberalno demokratske stranke BiH** za 2007. godinu.

Rukovodstvo stranke je odgovorno za finansijske izvještaje, postupanje stranke u skladu sa Zakonom o finansiranju političkih stranaka i uspostavljanje efikasnog sistema internih kontrola.

Pregled smo obavili u skladu sa revizijskim standardima primjenjivim na angažmanu u pregledu. Ovi standardi zahtijevaju da planiramo i izvršimo pregled da bi dobili umjerenu pouzdanost da stranka nije značajno kršila odredbe Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Pregled je ograničen na kontrolu godišnjeg finansijskog izvještaja političke stranke i primjenu analitičkih procedura na podacima iz finansijskih izvještaja, pa prema tome ne obezbjeđuju pouzdanost koja bi se dobila izvršenom revizijom u prostorijama stranke.

Na osnovu našeg pregleda utvrđeno je sljedeće:

- 1. Liberalno demokratska stranka je prekršila odredbe člana 3. stav (2) i člana 8. stav (1), člana 12. stav (2) i člana 11. stav (3) Zakona o finansiranju političkih stranaka i Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka.**
- 2. Stranka nije ispoštovala odredbe člana 15.10 Izbornog zakona.**

Na osnovu našeg pregleda, odnosno kontrole finansijskog izvještaja, osim gornjih napomena pod 1. i 2. nismo zapazili ništa značajno što bi ukazalo na druge nedostatke u izvještaju ili na finansiranje ove političke stranke suprotno odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka.

1. UVOD

Služba za reviziju finansijskog poslovanja u Centralnoj izbornoj komisiji BiH (u daljem tekstu: Služba za reviziju) je izvršila pregled godišnjeg finansijskog izvještaja Liberalno demokratske stranke BiH za 2007. godinu.

Pregled i kontrola finansijskog izvještaja su provedeni u skladu sa članom 25. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka («Službeni glasnik BiH» broj 61/06) i članom 2. Pravilnika o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije finansijskih izvještaja političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“ broj 103/08).

Zbog činjenice da nije obavljena revizija u prostorijama političke stranke, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ne budu otkrivene.

Prema podacima iz godišnjeg finansijskog izvještaja Liberalno demokratska stranka BiH je iskazala prihode u iznosu od 289.609,66 KM, čija struktura je data u sljedećoj tabeli¹:

Red.br.	Vrsta prihoda	Iznos u KM	Učešće u ukupnom prihodu %
1	Članarina	1.932,42	0,67%
2	Prilozi fizičkih lica	8.826,40	3,05%
3	Prilozi pravnih lica	177.536,21	61,30%
4	Prihodi od imovine	10.000,00	3,45%
5	Prihodi od pr.lica	0,00	0,00%
6	Prihodi od poklona	0,00	0,00%
7	Prihodi iz budžeta	91.213,14	31,50%
8	Ostali prihodi	101,49	0,03%
	Ukupni prihodi:	289.609,66	100,00%

U periodu od 01.01.-31.12.2007. godine Liberalno demokratska stranka BiH je iskazala ukupne rashode u iznosu 281.454,27 KM.²

2. PREDSTAVLJANJE POLITIČKE STRANKE

Naziv političke stranke: Liberalno demokratska stranka BiH. Skraćeni naziv stranke je LDS BiH. Politička stranka je registrovana 03.07.2000. godine kod Kantonalnog suda u Sarajevu pod brojem R-1-2/00.

Sjedište političke stranke je u Sarajevu, ulica Maršala Tita 9A.

¹ Podaci iz tabele su preuzeti iz dopunjenog finansijskog izvještaja koji je stranka dostavila CIK BiH dana 04.08.2008. godine.

² Podatak je preuzet iz dopunjenog izvještaja koji je CIK BiH dostavljen od 04.08.2008. godine.

Za zastupanje stranke u 2007. godini bila je ovlaštena Lamija Tanović, predsjednik stranke. U finansijskom izvještaju nije navedena osoba ovlaštena za podnošenje finansijskih izvještaja za 2007. godinu.

Organizacionu strukturu Liberalno demokratske stranke BiH, prema podacima iz finansijskog izvještaja, čine:

- Glavni ured,
- Mladi liberali,
- 12 općinskih odbora.

3. OPIS PREGLEDA I KONTROLE FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA

Predmet pregleda i kontrole je godišnji finansijski izvještaj Liberalno demokratske stranke BiH za 2007. godinu.

Cilj pregleda i kontrole je da revizor na bazi finansijskog izvještaja pokuša da ustanovi da li je Liberalno demokratska stranka BiH u izvještajnom periodu postupala u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka. Ukoliko revizor na bazi kontrole finansijskog izvještaja utvrdi određena kršenja navedenog zakona, ocjenjuje da li je potrebno izvršiti reviziju u prostorijama političke stranke da bi mogao izraziti mišljenje o tome da li se stranka finansirala u skladu sa Zakonom o finansiranju političkih stranaka.

Obim pregleda i kontrole finansijskih izvještaja Liberalno demokratske stranke BiH obuhvata kontrolu i provođenje analitičkih procedura radi utvrđivanja usklađenosti podataka koje je stranka iskazala u finansijskom izvještaju sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka, odnosno usklađenosti izvora finansiranja i načina trošenja sredstava, sa posebnim naglaskom na priloge fizičkih i pravnih lica i prihode iz budžeta.

4. PRETHODNE KONTROLE I REVIZIJE

U prethodnom periodu izvršena je revizija godišnjeg finansijskog izvještaja Liberalno demokratske stranke BiH za 2005. i 2006. godinu, nakon kojih su izdati izvještaji o reviziji sa mišljenjem revizora, nalazima i preporukom revizije da stranka treba postupati u skladu sa odredbama člana 3. stav (2), člana 5. stav (1), člana 6. i člana 8. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka i da finansijske izvještaje treba popunjavati u skladu sa odredbama člana 11. stav (1) i stav (3) Zakona o finansiranju političkih stranaka i Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka.

Realizovane preporuke:

U skladu sa preporukama iz izvještaja o reviziji Liberalno demokratska stranka BiH je preduzela određene korake te je u 2007. godini prijavila sve priloge iznad 100 KM, ustrojila je tačne evidencije o prihodima i rashodima odnosno postupila je u skladu sa odredbama člana 6. i člana 11. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka i Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka.

Nerealizovane preporuke:

Na osnovu uočenih nedostataka u godišnjem finansijskom izvještaju za 2007. godinu, utvrđeno je da politička stranka nije ispoštovala sve preporuke koje su date u izvještajima o pregledu finansijskih

izvještaja za 2005. i 2006. godinu, odnosno postupila je suprotno odredbama: člana 3. stav (2), člana 8. stav (1) i člana 11. stav (3) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

5. NALAZI I PREPORUKE

5.1. NALAZI

- a) **Na osnovu obavljenog pregleda finansijskog izvještaja utvrđeno je da je Liberalno demokratska stranka BiH prekršila odredbe člana 3. stav (2) Zakona o finansiranju političkih stranaka.**³

Stranka je od vlastitog Kluba „Labirint“, koji se suprotno odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka bavi ugostiteljskom djelatnošću ostvarila prihod u iznosu od 10.000 KM, čime je prekršila odredbe člana 3. stav (2) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

- b) **Na osnovu obavljenog pregleda finansijskog izvještaja utvrđeno je da je Liberalno demokratska stranka BiH prekršila odredbe člana 8. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka.**⁴

Stranka, odnosno osam (8) općinskih odbora Liberalno demokratske stranke BiH je bez plaćanja zakupnine, suprotno odredbama člana 8. stav (1) Zakona, koristilo poslovne prostorije u vlasništvu općinskih organa.

- c) **Stranka nije ispoštovala odredbe člana 11. stav (3) Zakona o finansiranju političkih stranaka jer finansijski izvještaj nije popunila u skladu sa Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka.**⁵

- Stranka u finansijskom izvještaju (na obrascu 1-1, Teritorijalna struktura političkih stranaka) nije prijavila 2 općinska odbora i time prekršila odredbe člana 10. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka.
- U finansijskom izvještaju stranke nije naveden, u skladu sa članom 14. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka, jedinstveni matični broj za četiri fizička lica koja su

³ U skladu sa članom 3. stav (2) Zakona o finansiranju političkih stranaka politička stranka može da obezbijedi sredstva iz dobiti od prihoda preduzeća u vlasništvu političke stranke, s tim da se to preduzeće može baviti samo djelatnošću vezanom za kulturu ili izdavačkom djelatnošću.

⁴ Državni, entitetski i kantonalni organi, općinski organi i mjesne zajednice, javne institucije, javna preduzeća humanitarne organizacije, preduzeća koja su po djelatnosti neprofitna, vjerske zajednice i privredna udruženja u kojima javni kapital učestvuje sa najmanje 25% ne mogu finansirati političke stranke.

⁵ U skladu sa odredbama člana 11. stav (3) Zakona o finansiranju političkih stranaka, a prema kome stranka podnosi finansijski izvještaj u formi koju odobri Centralna izborna komisija, donesen je Pravilnik o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka kojim su propisani sadržaj i forma finansijskog izvještaja („Službeni glasnik BiH“ broj 61/06).

stranci dala prilog.⁶ U finansijskom izvještaju uočena je razlika od 183,00 KM između priloga fizičkih lica iskazanih na obrascu 3 (zbirno) i priloga fizičkih lica iskazanih na obrascu 3-a (pojedinačno).

- Stranka je suprotno odredbama člana 13. stav (5) Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka, u finansijskom izvještaju (na obrascu 3-b) kao prilog pravnog lica iskazala sredstva koja je Centralni ured stranke prenio Opštinskom odboru stranke.⁷ Takođe, stranka je (na obrascu 3-b) kao prilog pravnog lica iskazala kamatu koju je odobrila banka za pozitivan saldo transakcijskog računa. Stranka je na istom (obracu 3-b) kao prilog pravnog lica iskazala članarine koje je prikupila od svojih članova u 5 općinskih odbora. Takođe, stranka u finansijskom izvještaju nije iskazala identifikacione brojeve pravnih lica čime je prekršila odredbe člana 15. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka.⁸ Pregledom finansijskog izvještaja uočena je razlika od 203,00 KM između priloga pravnih lica iskazanih na obrascu 3 (zbirno) i priloga pravnih lica iskazanih na obrascu 3-b (pojedinačno).
- Pregledom finansijskog izvještaja uočena je razlika od 4.886,74 KM između režijsko-administrativnih troškova iskazanih na obrascu 4 (zbirno) i režijsko-administrativnih troškova iskazanih na obrascu 4-1 (pojedinačno).
- Pregledom finansijskog izvještaja uočena je razlika od 2.898,00 KM između troškova propagande iskazanih na obrascu 4 (zbirno) i troškova propagande iskazanih na obrascu 4-2 (pojedinačno).
- U finansijskom izvještaju su iskazane obaveze prema dobavljačima u iznosu od 149.026,53 KM. Dio obaveza, odnosno iznos od 143.077,38 KM se odnosi na dobavljače iz Sarajeva koji su pogrešno iskazani tj. iskazani su zbirno (sintetički) u jednom iznosu, a potrebno je pojedinačno po svakom dobavljaču posebno. Uz obaveze prema dobavljačima nije naveden datum nastanka duga i rok vraćanja istog čime je stranka postupila suprotno odredbama člana 23. stav (1) tačka b) Pravilnika.⁹
- S obzirom na činjenicu da stranka u svojim poslovnim knjigama nema evidentiranu obavezu prema Zajedničkim službama Vlade Federacije BiH, u čijim prostorijama je stranka smještena, može se zaključiti da stranka svoje obaveze iskazuje nerealno tj. u manjem iznosu od stvarnog.¹⁰

⁶ U skladu sa odredbama člana 14. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka, u obrazac 3-a, Prilozi fizičkih lica veći od 100 KM, unose se sljedeći podaci: naziv ogranizacionog dijela stranke, ukupan iznos priloga čija je pojedinačna vrijednost manja od 100 KM, prezime i ime donatora čiji je prilog veći od 100 KM, jedinstveni matični broj donatora, datum davanja priloga i iznos priloga.

⁷ Prema odredbama člana 13. stav (5) Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka, novčana sredstva koja jedan organizacioni dio prenosi drugom organizacionom dijelu unutar političke stranke ne smatra se prihodom za taj organizacioni dio i ne iskazuje se na obrascu 3 i obrascu 3-b.

⁸ U skladu sa odredbama člana 15. Pravilnika, u obrazac 3-b, Prilozi pravnih lica veći od 100 KM pored naziva pravnog lica obrazac mora da sadrži sljedeće podatke: identifikacioni broj pravnog lica koji je dao prilog akoji je dobiven od nadležnog poreskog organa, datum davanja priloga i iznos priloga.

⁹ U skladu sa članom 23. stav (1b) Pravilnika na obrascu 5 Pozajmice, krediti i dugovi odnosno u tabeli 5.2 Ostala dugovanja unose se sljedeći podaci: naziv povjerioca, iznos duga, datum nastanka duga, visina rate kao i rok vraćanja.

¹⁰ Akt broj 01-23-2259/08 od 15.08.2008. godine u kojem je Vlada Federacije BiH dostavila podatke na zahtjev Centralne izborne komisije BiH, a u kojem je vidljivo da LDS BiH duguje Vladi Federacije BiH 20.111,03 KM po osnovu neplaćanja zakunine za 2006., 2007. i 2008. godinu.

d) Pregledom godišnjeg finansijskog izvještaja utvrđeno je da je Liberalno demokratska stranka BiH prekršila odredbe člana 12. stav (2) Zakona o finansiranju političkih stranaka.¹¹

U finansijskom izvještaju (na obrascu 1) stranka nije navela lice ovlašteno za podnošenje finansijskih izvještaja, te je prekršila odredbe člana 12. stav (2) Zakona.

Napomena

Liberalno demokratska stranka BiH je primila sredstva iz inostranstva u iznosu od 173.318.20 KM, što je prikazano u narednoj tabeli:

Izraženo u KM

Red. br.	Donator	Iznos priloga
1.	European Group ADLE	20.394,60
2.	SILC	120.651,82
3.	Fridrich Naumann Fondacija	5.365,20
4.	Dansko ministarstvo	26.906,58
	UKUPNO	173.318,20

Rješenjem Suda Bosne i Hercegovine broj: Iž-3/08 od 05.02.2009. godine, zauzeto je stajalište da sredstva koja je ostvarila politička stranka „apliciranjem na adresu davaoca sredstava“ ne predstavljaju priloge u smislu člana 3. stav (1) tačka b) Zakona o finansiranju političkih stranaka. Apliciranjem na adresu davaoca sredstava, politička stranka ostvaruje sredstva teretnim pravnim poslom, a koji nije zabranjen u smislu primjene odredaba navedenog Zakona.

S tim u vezi, Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine je cijeneći nove okolnosti, zauzela stav da sredstva koja je Liberalno demokratska stranka BiH dobila od navedenih donatora nisu limitirana u smislu primjene odredaba Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Troškovi predizborne kampanje za prijevremene izbore

Liberalno demokratska stranka BiH je u 2007. godini učestvovala na Prijevremenim izborima za načelnika u Općini Donji Vakuf. Prema odredbama člana 15.10 Izbornog zakona BiH politička stranka za izbornu kampanju ne smije potrošiti više od 0,30 odnosno 0,20¹² KM po biraču u svakom izbornom krugu, a prema broju birača koje je objavila Centralna izborna komisija BiH. Prema podacima Centralne izborne komisije BiH, Liberalno demokratska stranka BiH je za potrebe izborne kampanje mogla potrošiti 3.288,00 KM. Kontrolom finansijskog izvještaja utvrđeno je da LDS BiH u svrhu izborne kampanje potrošila 4.624,39 KM i time suprotno odredbama člana 15.10 Izbornog zakona BiH prekoračila propisani limit za 1.336,39 KM.

¹¹ Prema odredbama člana 12. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka svaka politička stranka imenuje ovlašteno lice koje je odgovorno za podnošenje izvještaja i vođenje knjiga i koje je ovlašteno da kontaktira sa Centralnim izbornom komisijom Bosne i Hercegovine.

¹² Član 15.10 stav (2) propisuje da se maksimalno dozvoljeni iznos za finansiranje izborne kampanje izračunava tako što se broj glasača u svim izbornim jedinicama u kojima politički subjekt ima kandidatsku listu ili kandidata pomnoži sa: 30 feninga za načelnika opštine odnosno gradonačelnika i za članove skupštine opštine, članove Narodne skupštine RS i Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH, članove Parlamentarne skupštine BiH, člana Predsjedništva BiH, i predsjednika i podpredsjednika RS, odnosno 20 feninga za izbore za članove kantonalnih skupština.

5.2. P R E P O R U K E :

Preporučuje se Liberalno demokratskoj stranci da se pridržava odredaba Zakona o finansiranju političkih stranaka, a posebno na osnovu uočenih nedostataka se preporučuje:

- *Da postupa u skladu sa odredbama člana 3. stav (2), člana 8. stav (1), člana 11. stav (3), člana 12. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka i člana 15.10 Izbornog zakona BiH i to:*
 - *da svoje izvore finansiranja svede u okvire propisane Zakonom o finansiranju političkih stranaka,*
 - *da se ne finansira priložima koji su zabranjeni ovim Zakonom,*
 - *da finansijske izvještaje koje podnosi Centralnoj izbornoj komisiji BiH sačinjava u formi propisanoj Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka,*
- da troškove propagande odnosno izborne kampanje svede u okvire propisane Izbornim zakonom BiH.*

Komentar

Liberalno demokratska stranka BiH se u ostavljenom roku očitovala aktom broj 02-03/09 od 15.01.2009. godine u kojem daje primjedbe na dio nalaza revizije a koji se odnosi na nezakonito stečen prihod od Kluba „Labirint“. Stranka se sa preostalim nalazima i mišljenjem revizora slaže koji su dati u Preliminarnom izvještaju o pregledu godišnjeg finansijskog izvještaja za 2007. godinu i navodi da će preduzete korake kako se nedostaci nebi ponovili u 2009. godini.

Služba za reviziju u Centralnoj izbornoj komisiji BiH je razmotrila prigovor stranke i konstatovala da primjedbe nisu utemeljene na relevantnim činjenicama niti su argumentovane relevantnim dokazima.

Mr. Hasida Gušić, šef Službe za reviziju – revizor

Veliborka Kravljača, pomoćnik revizora